

Vlaams
Parlement

ingediend op **172** (2019-2020) – Nr. 1
19 december 2019 (2019-2020)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie
uitgebracht door Johan Danen

over het ontwerp van ondernemingsplan
en ontwerp van begroting
van de Vlaamse Regulator
van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Carina Van Cauter.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;

Gwenny De Vroe, Carina Van Cauter;

Johan Danen, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens;

Willem-Frederik Schiltz, Bart Tommelein;

Chris Steenwegen, Tine Van den Brande;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door de VREG	4
1.1. Situering van de VREG.....	4
1.2. Algemeen belang	5
1.3. Informeren.....	5
1.4. Reguleren	6
1.5. Controleren	8
1.6. Adviseren.....	8
1.7. Begroting.....	8
2. Vragen en opmerkingen van de leden	9
2.1. Tussenkoms van Johan Danen	9
2.2. Tussenkoms van Andries Gryffroy	10
2.3. Tussenkoms van Robrecht Bothuyne	11
2.4. Tussenkoms van Tinne Rombouts	13
2.5. Tussenkoms van Bart Claes.....	13
2.6. Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz.....	13
3. Antwoorden	15
4. Bijkomende vragen en antwoorden.....	20
Gebruikte afkortingen	23
Bijlagen: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie hield op 3 december 2019 een hoorzitting met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt over het ontwerp van ondernemingsplan 2020 en het ontwerp van begroting van de VREG. Deze hoorzitting werd gehouden in uitvoering van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat een bespreking van deze documenten voorziet.

De bij de toelichting gebruikte presentatie evenals het ontwerp van ondernemingsplan VREG 2020 zijn te vinden op de [dossierpagina](http://dossierpagina.vlaamsparlament.be) van dit document op www.vlaamsparlament.be.

1. Toelichting door de VREG

Ronnie Belmans, voorzitter van de raad van bestuur van de VREG, wijst erop dat het ingediende ondernemingsplan veranderd is en veel leesbaarder is gemaakt zodat het transparanter is.

1.1. Situering van de VREG

Pieterjan Renier, algemeen directeur van de VREG, licht de werking van de VREG toe voor de nieuwe commissieleden.

In het energielandschap zijn er heel wat stakeholders zoals producenten, de transmissienetbeheerder, evenwichtsverantwoordelijken, distributienetbeheerders, leveranciers, energiemaatschappijen, die energie verhandelen. Vier regulatoren houden toezicht op al die stakeholders: de CREG, BRUGEL, CWaPE en de VREG. De VREG is bevoegd voor Vlaanderen.

Bij de producenten en de leveranciers wil men zoveel mogelijk concurrentie hebben, net als bij de evenwichtsverantwoordelijken. De transmissienetbeheerders – Elia, Fluxys – en de distributienetbeheerder – Fluvius – hebben een monopolie. De VREG kijkt erop toe dat de tarieven – van Elia als lokale transmissienetbeheerder in Vlaanderen en van Fluvius – die zij aanrekenen, aanvaardbaar zijn en dat de diensten die ze aanbieden, goed zijn. De VREG moet ervoor zorgen dat er een betrouwbare en efficiënte energiemarkt in Vlaanderen is die ook toekomstbestendig is.

In het Energiedecreet zijn de taken van de VREG omschreven: informeren, reguleren, controleren en adviseren.

Er zijn een aantal werven voor 2020. Informeren: de digitale meter zal heel wat data kunnen aanleveren waardoor er andere energiediensten en energiecontracten kunnen worden aangeboden. Het is belangrijk om de eindgebruikers hierover op een goede manier te informeren. Reguleren: er wordt een nieuwe tariefmethodologie uitgewerkt tegen 2021. Een van de elementen die in de tariefmethodologie zal worden geïntroduceerd, zijn de capaciteitstarieven. Controleren: de VREG houdt toezicht op leveranciers en netbeheerders. De afgelopen twee jaar zijn een aantal leveranciers in moeilijkheden gekomen. Daarom is de VREG dit jaar gestart met een financieel toezicht op de leveranciers. In september 2019 heeft men een eerste presentatie gegeven over de financiële toestand van de leveranciers. Adviseren: in 2020 zal het 'Clean Energy Package' een belangrijke werf zijn. Europa vaardigt heel wat nieuwe richtlijnen uit die moeten worden omgezet tegen eind 2020. Ook de minister en de Vlaamse Regering stellen vragen aan de VREG, bijvoorbeeld over Atrias of over een update van de kosten-batenanalyse van de uitrol van de digitale meters.

1.2. Algemeen belang

De missie, visie en waarden van de VREG zijn vorig jaar geherformuleerd. Er is ook een nieuw logo geïntroduceerd en een nieuwe website opgebouwd, alles in functie van het algemeen belang.

Wat de visie betreft: het energiesysteem is volop in verandering. Er zijn nieuwe energiebronnen, nieuwe energiespelers en diensten. Er is een sterke interactie tussen verbruikers en aanbieders. Als onafhankelijke autoriteit bewaakt de VREG, in het algemeen belang, de gevolgen hiervan op de werking van de energiemarkt. De VREG stimuleert een toekomstbestendig, efficiënt, betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam energiesysteem in Vlaanderen.

Aan die visie zijn waarden gekoppeld die men in het ondernemingsplan kan terugvinden: verantwoordelijk, onafhankelijk, deskundig, zorgend voor verbetering, werkend in alle transparantie.

De missie van de VREG is reguleren, controleren, informeren en adviseren zoals het in het Energiedecreet staat.

De VREG heeft heel veel overleg en samenwerking met heel wat actoren. Op Europees niveau is er CEER, een samenwerkingsverband van alle Europese regulatoren, waar er in werkgroepen van gedachten wordt gewisseld. Op Belgisch niveau gebeurt dat in FORBEG, met CWaPE, BRUGEL en CREG. Er is ook een belanghebbendenoverleg. Het is voor de VREG heel belangrijk om feedback te krijgen van belanghebbenden. Vier tot vijf keer per jaar is er een beleidsplatform waarop zo'n vijftig stakeholders van bepaalde belangengroepen aanwezig zijn. Alvorens belangrijke beslissingen te nemen, is er ook eerst een openbare consultatie. Iedere burger kan hierop reageren. Het rapport hierover wordt gepubliceerd.

1.3. Informeren

Een van de taken van de VREG is informeren. De informatie die de eindgebruikers zoeken werd geanalyseerd. Tussen januari en oktober 2019 is de website ongeveer 2 miljoen keer bekeken. De V-test is een van de belangrijkste tools. In 2018 hebben 360.000 gezinnen deze test gedaan, in 2019 zullen het er meer dan 600.000 zijn. Ook bij bedrijven is er een toename met 50 procent. Er zijn 36.000 nieuwsbriefabonnees en 20.000 van hen lezen die brief ook. Er zijn ongeveer 6000 tot 7000 telefoons per jaar en evenveel e-mails. De VREG is minder actief op sociale media omdat de boodschap vaak niet te vatten is in enkele seconden of in 288 tekens.

Vroeger stond op de startpagina van de website heel veel ongeordende informatie, nu vindt men er informatie op maat. Er zijn de V-test, de groencheck, de herkomstvergelijker, de verhuisplanner, de servicecheck en een simulator voor de impact van de digitale meter op de factuur. Voor een aantal van deze tools is er een stijgingspercentage van 300 tot 400 procent. Met de simulator van de digitale meter zijn er sinds het begin van dit jaar ongeveer 100.000 simulaties uitgevoerd; dat betekent dat ongeveer een op de vier prosumenten effectief een simulatie heeft uitgevoerd. Er waren een aantal negatieve reacties via e-mail en op de sociale media, maar verhoudingsgewijs is dit heel beperkt.

Op de website worden er ook heel wat cijfers gepubliceerd. Maandelijks wordt de evolutie van de energiefactuur van een gezin geüpdatet, zowel voor elektriciteit als voor aardgas. De laatste jaren is er een dalende trend voor elektriciteit en zeker voor aardgas op de factuur voor gezinnen. Men kan er ook zien uit welke componenten een factuur bestaat zoals distributie, heffingen, btw, ODV's enzovoort.

Uit recente cijfers van Eurostat blijkt dat België nog steeds bij de top drie behoort van de gezinnen die het meest betalen voor elektriciteit. Voor aardgas staat België aan de goedkopere kant van het spectrum.

Sinds de zomer geeft de VREG een gedetailleerd inzicht in de samenstelling van de distributienettarieven voor gezinnen. Er is een gedetailleerd rapport gepubliceerd. De samenstelling wordt op maandelijkse basis geüpdatet.

Als men de verschillende huishoudelijke verwarmingswijzen met elkaar vergelijkt, is het duurder om met een warmtepomp te verwarmen gezien de hoge elektriciteitsprijzen. Aardgas, houtpellets en in mindere mate stookolie zijn goedkoper. Die vergelijking betreft enkel de operationele kosten, niet de investeringskosten.

Hoe zit de markt van de leveranciers in elkaar en hoe evolueert ze? Er is een dalende trend van de grote energieleveranciers Engie en EDF Luminus. Er is een toename van kleinere leveranciers. Het spectrum vergroot en verbreedt en dit is een goede zaak. Hoe meer competitie, hoe beter voor de markt en de eindgebruikers.

Dit jaar zal het record van leverancierswissels opnieuw worden gebroken. In oktober ging het al over 22,10 procent voor elektriciteit en 24,45 procent voor aardgas. Een op de vier gezinnen en bedrijven wisselt van leverancier op jaarbasis. Dat zorgt voor competitie onder de leveranciers en zet hen aan tot het aanbieden van competitieve prijzen, contracten en diensten.

De VREG monitort in welke mate eindgebruikers hun factuur betalen. Voor gezinnen is het steeds moeilijker om hun facturen te betalen, of men kan het interpreteren dat leveranciers strikter omspringen met het niet betalen van facturen. Anderzijds daalt het aantal budgetmeters, die een teken zijn van structurele energiearmoede.

De VREG probeert al deze cijfers op een zo bevattelijk mogelijke manier op de website te publiceren en maandelijks te updaten. Daarnaast worden er jaarlijks rapporten gepubliceerd, zoals een Certificatenmarkttrapport. In de Marktmonitor probeert de VREG te peilen naar hoe de eindgebruiker de energiemarkt percipieert via een enquête bij duizend gezinnen en vijfhonderd bedrijven. Zo wordt bijvoorbeeld de vrijmaking van de energiemarkt gepercipieerd als iets positiefs.

1.4. Reguleren

Een andere taak is reguleren, via twee belangrijke instrumenten: de tariefregulering en de technische regulering.

Tariefregulering

Bij tariefregulering spreekt men in eerste instantie over de tariefmethodologie waarmee het toegelaten inkomen van de netbeheerders wordt bepaald van waaruit de distributienettarieven worden vastgelegd. Het toegelaten inkomen bestaat uit exogene kosten, endogene kosten en een winstmarge. Exogene kosten worden één op één doorgerekend, zoals certificaten en premies voor isolatie. Endogene kosten zijn kosten waarmee de netbeheerder efficiënter aan de slag kan gaan, zoals investeringen en operationele kosten. De VREG probeert de netbeheerder aan te zetten om zijn middelen zo efficiënt mogelijk aan te wenden. Als hij een grotere winstmarge genereert en zo de kosten kan verlagen, is dat goed voor de netbeheerder maar het zal uiteindelijk ook resulteren in lagere tarieven. Er wordt gewerkt met een vast inkomstenplafond.

Dit is de basis van de tariefmethodologie. In de tariefregulering zit heel wat meer zoals bijvoorbeeld de tariefstructuur, het toegelaten inkomen en de distributienettarieven. Daarbij stelt zich de vraag hoe de eindverbruikers dit op hun factuur zien: via kilowattuur of kilowatt?

De distributienettarieven zijn een belangrijke component van de energiefactuur. In de periode 2014-2017 is er een stijging geweest, maar sinds 2017 is er een daling. Ook volgend jaar wordt een verdere daling van de distributienettarieven voor elektriciteit verwacht. Dit is het gevolg van een aantal beslissingen die de VREG heeft genomen, onder meer de bestemming van de saldi 2010-2014, de toepassing van de X-factor waarmee de VREG de netbeheerders aanzet tot verdere efficiëntie en een daling van de WACC ten gevolge van de daling van de vennootschapsbelasting. Ook voor aardgas is er volgend jaar een verdere daling.

Wat de tariefmethodologie 2021-2024 betreft, zal de VREG vóór de zomervakantie van 2020 een beslissing nemen. Eerstdaags wordt gestart met een overleg met de distributienetbeheerders om een nieuw voorstel van tariefmethodologie te bespreken. In april en mei volgt er een publieke bevraging. In de zomervakantie zal dan, na verwerking van alle reacties, een finale beslissing worden genomen. De nieuwe tariefmethodologie zal van start gaan op 1 januari 2021. Een van de elementen waarop de VREG al heeft geanticipeerd, is de nieuwe tariefstructuur. De grootverbruikers (GVM-kanten, Groot Verbruikers Meetinrichting) werden begin dit jaar geconsulteerd, de kleinverbruikers (KVM-kanten, Klein Verbruikers Meetinrichting) eind september en begin oktober. De reacties worden nu verwerkt.

Een ander onderdeel van de tariefmethodologie is het aanzetten van de netbeheerders tot het behalen van extra efficiëntiewinsten die ten goede van de verbruikers zullen komen. De fusie van Infrax en Eandis zal daarbij resulteren in extra efficiëntie.

Fluvius heeft verder de ambitie om zich niet enkel bezig te houden met elektriciteit en aardgas maar ook met warmtenetten, riolering, water, glasvezel enzovoort. De VREG wenst te vermijden dat er kruissubsidies zijn tussen gereguleerde sectoren zoals elektriciteit en aardgas en sectoren waar er competitie is. De VREG wenst in de tariefmethodologie een aantal maatregelen in te schrijven om daar beter op toe te zien.

De VREG wil het capaciteitstarief invoeren op 1 januari 2022. Vandaag betaalt een eindgebruiker enkel op basis van kilowattuur. Kilowattuur is evenwel niet de beste manier om het gebruik van het net te weerspiegelen. De VREG wil dat het net efficiënt wordt gebruikt en uitgebaat. Kilowatt, het vermogen, is een betere manier om dat te bereiken. De VREG wil een deel van de nettarieven factureren op basis van kilowatt.

Technische regulering

Naast tariefregulering is er ook technische regulering, met technische reglementen. Het gaat over heel wat regels die mensen rechtstreeks aanbelangen. Sinds 20 september 2019 is er een nieuw technisch reglement waarin heel wat zaken voor de toekomst staan. Pieterjan Renier haalt enkele eenvoudige voorbeelden aan. Mensen kunnen vandaag één leverancier kiezen. Vanaf 1 januari 2021 wil de VREG dat mensen een contract kunnen afsluiten voor de afname bij één leverancier en hun elektriciteit uit zonnepanelen kunnen verkopen aan een andere leverancier. Men zou ook een ander afnamecontract kunnen afsluiten voor een elektrische auto bij een derde leverancier vanaf 2022. Met de digitale meter is het mogelijk om te beschikken over kwartierdata en in functie daarvan kunnen contracten worden afgesloten die rekening houden met de effectieve prijzen doorheen de dag. Vanaf 1

januari 2021 is de leverancier verplicht om zulke contracten aan te bieden. Veel van die regels komen uit Europese regelgeving.

1.5. Controleren

De derde taak is controleren. De VREG ziet toe op de kwaliteit van het netbeheer. De netten zijn in het algemeen van hoge kwaliteit. Volgens benchmarkrapporten doet Vlaanderen het goed in vergelijking met andere gewesten en landen.

In 2018 en 2019 zijn een aantal leveranciers gestopt met hun activiteiten. De VREG heeft een analyse gemaakt van alle actieve leveranciers. Tegen eind 2019 moeten alle leveranciers over een vergunning beschikken en kunnen aantonen dat ze over de nodige technische en financiële capaciteiten beschikken. Er zijn nog steeds nieuwe leveranciers geïnteresseerd om elektriciteit of aardgas te leveren.

De VREG houdt toezicht op de prijzen. In het begin van het jaar is een gedetailleerd rapport over benchmarking met de ons omringende landen gepubliceerd in samenwerking met PwC. Er is beslist om dit in de toekomst samen met de andere regulatoren te doen.

De VREG is verantwoordelijk voor het uitreiken van groenestroomcertificaten. Er zijn ongeveer 6 miljoen certificaten per jaar. Een aantal jaren geleden was er een bekommernis over de overschotten van de groenestroomcertificaten en de warmtekracht-certificaten. Met de energieheffing is daar een mouw aan gepast en zijn de overschotten onder controle.

De VREG is verantwoordelijk voor het toekennen van garanties van oorsprong. Dit zijn garanties die worden toegekend aan productie van hernieuwbare energie. Het is een Europees systeem.

In de Marktmonitor is gepeild naar de interesse voor groen gas. 82 procent van de aardgasgebruikers is effectief geïnteresseerd in groen gas. De VREG wil nog voor de zomer garanties van oorsprong voor groen gas introduceren in Vlaanderen.

Sinds april 2019 is de VREG ook verantwoordelijk voor het toezicht op koude- en warmtenetten. In eerste instantie is men begonnen met kennisopbouw en heeft men een enquête gedaan bij alle leveranciers en warmtenetoperatoren. Er is ook een beleidsplatform voor warmtenetten opgericht. In tweede instantie gaat de VREG toezicht houden op deze operatoren. Daarna is het de bedoeling om te komen met een advies.

1.6. Adviseren

Een laatste taak van de VREG is adviseren. Het Clean Energy Package komt op ons af. De VREG probeert de Europese richtlijnen in het Vlaams kader in te passen. Het gaat over lokale energiegemeenschappen, actieve afnemers, gezamenlijke actieve afnemers, hernieuwbare energiegemeenschappen enzovoort.

De Vlaamse Regering heeft gevraagd om de kostenbatenanalyse over digitale meters up te daten.

1.7. Begroting

De VREG voert deze taken uit met 42 mensen en krijgt hiervoor een dotatie van 6,5 miljoen euro uit het Energiefonds dat gespijsd wordt door de energieheffing die wordt geïnd via de elektriciteitsfactuur.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Tussenkomsst van Johan Danen

Johan Danen start bij het gedeelte over informeren. Het is een goede zaak dat steeds meer mensen de website bezoeken en ook de V-test doen. De CREG heeft een gelijkaardige test, die wat ingewikkelder is en waar men ook oude contracten gaat vergelijken. Voor een consument lijkt hem dat verwarrend. Is er daarover overleg met de CREG? Is het een optie om die twee systemen te integreren? Hoe ziet men het verschil tussen de opdrachten die de VREG en de CREG invullen? Informeren is een van de kernopdrachten, en bij de CREG is dat iets minder het geval.

Het zou kunnen dat mensen verschillende energiecontracten afsluiten naargelang het bijvoorbeeld afname of injectie betreft. Zal men dergelijke evoluties ook integreren in een V-test? Dat lijkt bijzonder complex. Hoe ziet men dat? Dat zal de leesbaarheid van het geheel niet ten goede komen.

Wat betreft de simulator van de digitale meter zijn er best wat simulaties uitgevoerd. Mensen kunnen de impact van hun verbruik op hun factuur berekenen, van gelijktijdige afname/productie en dergelijke. Met welke tariefmethodologie houdt men rekening: huidige, toekomstige of tussenvorm? Het is belangrijk om mensen op dat vlak een goed beeld te geven.

Een interessante vergelijking vindt Johan Danen die tussen de gezinnen die verwarmen met houtpellets, elektriciteit, aardgas en stookolie. In dat rijtje komt de warmtepomp er altijd als allerduurste uit, niet alleen wat betreft het verbruik maar ook qua investering. Hij vindt dat heel problematisch. Het lijkt hem logisch te proberen om het milieuvriendelijkste het goedkoopst te maken. Denkt de VREG eraan om daar iets aan te doen in zijn tariefmethodologie zodat verwarmingssystemen met een warmtepomp op zijn minst kunnen concurreren met stookolie of aardgas? Het moet niet per se goedkoper zijn maar het moet op zijn minst de toets op financieel vlak kunnen doorstaan.

Er werd een vergelijking gemaakt met het buitenland wat betreft de prijs van aardgas en elektriciteit. Bestaat er ook een vergelijking met het buitenland wat betreft alle verwarmingsbronnen? Dat zou interessant zijn want dat zegt toch wel iets. De vergroening van ons verwarmingssysteem lijkt hem heel erg moeilijk met de huidige verhouding, namelijk dat wat we liefst hebben, warmtepompen, het allerduurste is. Dat is een problematisch gegeven. Hij stelt vast dat een aantal landen daar wel oplossingen voor gezocht en gevonden hebben.

Er werd gezegd dat de grote energieleveranciers wat marktaandeel verliezen. Er komen ook kleinere spelers bij en er zijn een aantal kleinere spelers uit de markt gegaan. Johan Danen vindt het een goede zaak dat de VREG daar toezicht op houdt. Heeft de VREG zicht op de evolutie? Verwacht men de komende tijd dat er nog bijkomende spelers zich op de markt zullen begeven of is de markt verzadigd? Of is het moeilijk om daar uitspraken over te doen? Een aantal spelers hebben immers geprobeerd, maar het was blijkbaar moeilijk om er een interessant businessmodel voor te maken.

Johan Danen hoopt dat de VREG zijn planning in verband met de tariefmethodologie zal halen. Vorig jaar is er ook een consultatie geweest rond een aantal aspecten van die methodologie. Was dat een soort van preconsultatie? Wat is de status van dat gegeven? Daar is immers veel rond te doen geweest.

Vorige legislatuur is er veel te doen geweest over de fusie van de distributienetbeheerders. Er waren de voorbije jaren heel wat ontwikkelingen. Fluvius bijvoorbeeld

probeert ook een aantal andere dingen te doen, zoals rioolbeheer. Dat deden ze al maar ze willen dat nu meer en beter gaan doen. De VREG wil de kruissubsidies vermijden. Johan Danen begrijpt dat men bepaalde zaken zwaarder zal gaan aanrekenen bij het ene en veel minder bij het andere. Dat lijkt hem heel erg moeilijk. Hoe zal men daar een zicht op hebben? Maakt de VREG een benchmark met het buitenland om te kijken wat redelijke prijzen zijn voor bepaalde taken? Hoe probeert men zicht te houden op die controletaak? Dat lijkt hem heel erg belangrijk vooral ook omdat de verwachting is geschapen dat zij goedkoper zullen werken, met een effect op de energiefactuur.

2.2. Tussenkomsst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy verwijst naar de zin uit het ondernemingsplan: "We zorgen daarbij voor sterke prikkels om de distributienetbeheerders aan te zetten tot het boeken van extra efficiëntiewinsten bij het beheer van het net en voor een ondersteuning van de verdere energietransitie.". Is dit in overleg met de distributienetbeheerders? Is hierover iets afgesproken? Wat ziet de VREG daarin? Of is het gewoon een holle slogan die volgend jaar gewoon opnieuw in het plan zal staan?

Vervolgens heeft de spreker het over het consultatiedocument van 5 september 2019 over het capaciteitstarief. Is het Vlaams Parlement daarbij een belanghebbende of wordt het meegerekend in de openbare consultatie? Met andere woorden: heeft het Vlaams Parlement er iets aan te zeggen? Men heeft nu wel een consultatiedocument, en men zal waarschijnlijk dezelfde discussie krijgen als die van de digitale meter, maar misschien mag het Vlaams Parlement enkel oordelen over de werkingsmiddelen van 6,5 miljoen euro en de 42 mensen die de VREG nodig heeft, maar niet over de tariefmethodologie en dergelijke.

Andries Gryffroy heeft een aantal belangrijke vragen over die consultatieronde over het capaciteitstarief. VITO doet een aantal aanbevelingen, maar de twee tarieven die VITO het meest accuraat en het meest flexibel vindt, zijn toevallig de twee tarieven waarvan de VREG dat niet vindt. In het consultatiedocument schrijft de VREG over de twee andere tarieven. De VREG pleit het sterkst voor 100 procent toegangsvermogen of een combinatie van 75 procent toegangsvermogen en 25 procent verbruiksgedreven. VITO spreekt over het tariefmodel van 50 procent toegangsvermogen en 50 procent maandpiek of het tariefmodel van de kilowattuur per kilowattblok, met andere woorden een verbruiksgerelateerd tarief volgens capaciteitsschijven.

Een 'time of use' zit er niet in. Dat wil zeggen dat een dynamisch capaciteitstarief niet voorzien is. De vraag is of men met het tarief dat al zo lang is aangekondigd en er maar pas zal komen op 1 januari 2022, we überhaupt nog ooit zullen komen tot een dynamisch tarief. De voorzitter van de raad van beheer van de VREG is nochtans groot pleitbezorger van dat dynamisch tarief. Men kan wel zeggen dat dat in het technische reglement zou voorzien worden, maar dat is niet vertaald in deze consultatie. Blijkbaar is het alleen maar voor het commoditygedeelte, lees: de leveranciers. Vindt de VREG een flexibel dynamisch systeem voor het netgebruik dan niet belangrijk? In het consultatiedocument is daar geen sprake van. Dit vindt Andries Gryffroy een gemiste kans, vooral omdat men iets gaat invoeren vanaf 2022. Hij vraagt zich af wat men in 2021 zal doen, want normaal zou er een nieuw tarief komen vanaf 2021. Wat is dan de overgangsregeling?

Op pagina 34 van het consultatiedocument staat dat men voor de digitale meter gaat kijken naar de historische meetgegevens. Als vandaag ergens een digitale meter wordt geplaatst, dan heeft men pas tegen eind 2021 historische meetgegevens. Maar als die geplaatst wordt in december 2021, dan heeft men heel weinig historische meetgegevens, slechts van een maand. Als oplossing gaat men dan kijken naar het verbruik om een vertaling te doen wat dit betekent in capaciteit,

want ook voor de klassieke meter moet men een oplossing vinden om over te stappen naar het capaciteitstarief. Andries Gryffroy geeft vervolgens een voorbeeld van iemand die zonnepanelen heeft en een elektrische wagen. Het verbruik is laag, en dus veronderstelt men dat er een zeer klein aansluitingsvermogen is, maar in werkelijkheid is er misschien wel een heel groot aansluitingsvermogen omdat die persoon een elektrische wagen heeft die wordt opgeladen tijdens de nacht, en ook zonnepanelen die waarschijnlijk overdag stroom op het net zetten. Wat de VREG nu voorstelt, is totaal niet wat het parlement al jaren vraagt, zowel de meerderheid als de oppositie. Wat gaat de VREG doen voor mensen met warmtepompen? Wat voor mensen met zonnepanelen? Wat voor mensen die een elektrische wagen hebben? Er komen ronkende verklaringen in de pers dat het dynamisch moet zijn, maar het gaat hier om een puur statisch capaciteitstarief.

Andries Gryffroy komt terug op zijn oorspronkelijke vraag: is het Vlaams Parlement dan ook betrokken bij die openbare consultatie? Beschouwt de VREG het parlement als belanghebbende? Of mag het daarover niets zeggen omdat het over tarieven gaat? Als het parlement verantwoordelijk is voor de energietransitie, dan moet het iets te zeggen hebben over het tarief, volgens Andries Gryffroy. Dat is klaar en duidelijk het standpunt van zijn partij. Hij weet niet hoe de VREG dat capaciteitstarief gaat aanpakken. Het ziet er totaal niet flexibel uit.

Er komt ook een nieuwe tariefstructuur voor injectie. De VREG is aan het onderzoeken welke tariefstructuur er nodig is voor iemand die stroom injecteert, capaciteitsgedreven of kilowattuurgedreven. Wat doet men dan met de bruto afname? Is dat in de plaats van die bruto afname of komt dat er bovenop? Daar wil hij graag een duidelijk antwoord op krijgen. Als het er bovenop komt, is het logisch dat de prosumant zegt: 'Waar zit de flexibiliteit in het capaciteitstarief'?

Andries Gryffroy zou graag een kosten-batenanalyse hebben van een versnelde uitrol van de digitale meter, niet op vijftien jaar zoals het nu voorzien is, maar bijvoorbeeld op vijf of tien jaar. Hij zou ook graag een evaluatie hebben van het hele Atriasdossier, zowel wat betreft de corporate governance als het financiële plaatje en de stand van zaken wanneer wat wordt uitgerold en wat niet. Daar is de VREG niet rechtstreeks bij betrokken maar wel als waarnemer. Daarom denkt Andries Gryffroy dat de VREG die evaluatie kan maken. Hij wil dan ook weten hoe hij via de officiële weg een officiële vraag kan sturen om het Atriasdossier eens uit te spitten.

2.3. Tussenkomen van Robrecht Bothuyne

De manier waarop de VREG kijkt naar het parlement als belanghebbende of als stakeholder is volgens *Robrecht Bothuyne* een discussie die al een tijdje meegaat. De voorgangers van de huidige sprekers hebben zich daar het hoofd over gebroken en het parlement heeft zich daaraan geërgerd. Er moet volgens hem een evenwicht worden gevonden in de manier waarop de regulator en de wetgevende macht met elkaar omgaan. De wetgevende macht is niet zomaar een stakeholder. Zeker als die wetgevende macht met grote meerderheid bepaalde standpunten inneemt, zou het wijs zijn dat de regulator daar op een of andere manier rekening mee houdt.

De spreker had verwacht dat de vertegenwoordigers van de VREG iets zouden zeggen over de zaak die de VREG aanhangig heeft gemaakt bij het Grondwettelijk Hof naar aanleiding van het decreet van 26 april 2019 met betrekking tot de uitrol van digitale meters en de impact daarvan op wat we de terugdraaiende teller noemen en de discussie wat betreft de bevoegdheidsverdeling die daaromtrent is ontstaan met betrekking tot artikel 31 van dat decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1654/6). Robrecht Bothuyne had graag wat meer toelichting gehad bij de houding van de VREG daaromtrent en op welke manier de VREG denkt om te gaan met de uitspraak die het Grondwettelijk Hof uiteindelijk zal doen, zowel indien de VREG

gelijk krijgt als indien dat niet het geval is. Wat zal de impact daarvan zijn op de werkzaamheden van de VREG en de manier waarop de VREG zekerheid wil bieden aan de consumenten? Over de simulator voor de digitale meter ontving de VREG 241 negatieve reacties per mail. Dat zijn er iets minder dan de reacties die de parlementsleden hebben gekregen. Het leeft bij een grote groep Vlamingen. Zowel de wetgevende macht als de regulator moeten naar een manier zoeken om dergelijke situaties in de toekomst te vermijden omdat beiden door de consument, of kleinschalige producent in dit geval, aanzien worden als de overheid. De overheid is een geheel. Daarom moet er best ook zoveel als mogelijk geheel worden gea-geerd.

In het technisch reglement bestaat de optie om als gebruiker verschillende contracten met verschillende leveranciers af te sluiten, bijvoorbeeld om voor een elektrische auto een ander contract af te sluiten dan voor het reguliere verbruik. Zo komt Robrecht Bothuyne bij de vraag van Andries Gryffroy rond het dynamische karakter van de tarieven en de manier waarop we daaromtrent mogelijkheden kunnen bieden aan verschillende gebruikersprofielen die straks steeds meer op de markt zullen komen. Dan gaat het bijvoorbeeld over elektrische auto's maar ook over warmtepompen, wat op dit moment nog altijd een te dure optie is voor veel gezinnen maar straks de enige mogelijkheid wordt omdat we af willen van stookolie en aardgas. Het lijkt hem niet wijs om die transitie verder vorm te geven met een tariefmethodologie die als gevolg heeft dat het meest valabele alternatief, de warmtepomp, meteen ook het duurste is.

Over de lokale energiegemeenschappen heeft het parlement wetgevend werk te doen in uitvoering van het Europese kader dat daaromtrent is gecreëerd. Er zijn ook een aantal arresten door het Europese Hof van Justitie uitgesproken, die ook over de rol van privé-distributienetten en de manier waarop we daarmee omgaan een aantal zaken gaan vertellen. Robrecht Bothuyne had graag de visie van de VREG gekend met betrekking tot de lokale energiegemeenschappen, de rol van de VREG, de rol van de distributienetbeheerders, eventueel ook de rol van privé-distributienetbeheerders op kleine schaal die dan in dit kader kunnen ontstaan.

Het regeerakkoord spreekt over een overkoepelende instantie voor de verschillende regulatoren in Vlaanderen. Er zijn regulatoren in de energiesector maar ook in telecommunicatie en water bijvoorbeeld. Wat is de mening en de visie van de VREG daarover? Op welke manier zou een dergelijke overkoepeling een efficiëntiewinst kunnen betekenen voor de VREG als regulator? Op welke manier zou het dat niet zijn? Er zijn heel veel verschillende scenario's denkbaar om een dergelijke overkoepeling vorm te geven. Wat is voor de VREG het meest wenselijke scenario?

Ook in de nutssector water wordt gestudeerd over de watermeter en de kosten-batenanalyse. Er is net de vraag gesteld over de actualisatie van de kosten-batenanalyse voor de implementatie van de energiemeters. Is de VREG betrokken bij die studies waarbij Fluvius en De Watergroep de belangrijkste actoren zijn? Hebben de sprekers een mening over de studies die gebeuren inzake de rationalisering van de nutssectoren? Pidpa is een heel concreet dossier waarrond gestudeerd wordt met een voorkeurscenario om heel het watergebeuren in te kantelen in Fluvius. Hij is benieuwd naar de mening van de VREG hieromtrent.

Tijdens de vorige legislatuur is een decretale basis gelegd voor de energienorm (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1678/1). De regulatoren zouden tegen begin 2020 een studie opleveren over de manier waarop we jaarlijks de evolutie van elektriciteit en aardgas, voor de verschillende consumptieprofielen op elkaar afgestemd, kunnen opvolgen. Hoe kijken de sprekers naar de implementatie van die energienorm? Welke impact kan die studie hebben? Hoe verloopt het overleg met de andere regulatoren?

De netbeheerder beheert niet alleen het net maar ook data. Die data zijn steeds belangrijker. Daaromtrent zou de VREG een evaluatie moeten maken. Robrecht Bothuyne wil graag de visie kennen van de sprekers omtrent het databeheer in de schoot van de distributienetbeheerders in de energiesector in het algemeen.

2.4. Tussenkost van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts verwijst naar de nieuwe rol van de VREG, zijnde de garanties van oorsprong voor groen gas en groene warmte, waar vorige legislatuur een decreet voor werd gemaakt (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1945/2). Ze vraagt om de timing daarvan nog concreter te maken. Wat houdt die timing precies in? Welke drempels moeten eventueel nog worden genomen om er op het terrein effectief mee aan de slag te gaan?

Vandaag bekijken een aantal gemeenten reeds op welke manier zij kunnen investeren in de warmte- en koudenetten en of ze hun beleidskader moeten aanpassen om over te kunnen gaan tot de aanleg van bijvoorbeeld warmtenetten. Daarbij is het belangrijk dat er een goed zicht is op enerzijds de warmtevraag en anderzijds de warmteproductie en restwarmtecapaciteit die elders bestaat. De minister wil daar verder op inzetten. Vanuit het parlement is gevraagd om dit versneld te doen en daar ook al het eerstkomende jaar op in te zetten (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/5-F). Welke rol en kansen ziet de VREG om dat mee te ondersteunen? De VREG gaat aan expertiseopbouw doen. Vandaag is er weinig regelgeving voor. De VREG wil tegen de zomer de eerste adviezen hierover formuleren. Denkt de VREG reeds aan specifieke thema's waarover hij adviezen wil formuleren? *Tinne Rombouts* had graag meer inzicht in de rol, de opportuniteiten en kansen die de VREG ziet om dat beleid mee te ondersteunen.

2.5. Tussenkost van Bart Claes

Voor *Bart Claes* was het als nieuwkomer geen overbodige luxe om de VREG beter te leren kennen want als regulator heeft die een serieuze vinger in de pap als het over energie gaat, toch een grote basisbehoefte voor de burger.

Hij heeft enkele vragen over het capaciteitstarief, waarover begin september persberichten zijn uitgestuurd door de VREG. Daar waren bij de bevolking wel vragen over. Hij wil de bevestiging dat het in 2022 in werking treedt. De beslissing moet voor de zomervakantie vallen. In hoeverre zal het parlement betrokken worden bij de openbare consultatieronde? Hier valt immers een en ander over te zeggen. De motivering van de VREG achter het capaciteitstarief is dat de VREG hoopt dat het elektriciteitsnet op die manier efficiënter gebruikt wordt want anders moet het verzwakt worden, wat heel duur is. Denkt de VREG niet dat dat sowieso moet gebeuren? In het regeerakkoord wordt immers een shift bepleit. In tegenstelling tot de jaren negentig toen elektrisch verwarmen werd afgeraden, wordt het nu weer aangeraden. Verwarmen met stookolie en gas wordt uitgefaseerd. Ook de evolutie naar elektrische bedrijfswagens is niet te stuiten. Daarvoor zal men steeds meer elektriciteit moeten gebruiken. Zal het net dan sowieso niet verzwakt moeten worden?

2.6. Tussenkost van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz meent dat de VREG de afgelopen jaren vaak uitstekend werk heeft geleverd op de vier pijlers van zijn missie, namelijk reguleren, controleren, adviseren en informeren. In het energielandschap komen een aantal belangrijke veranderingen en uitdagingen op ons af, zoals het capaciteitstarief, de lokale energiegemeenschappen, de omzetting van de Clean Energy Package, de introductie van de flexibiliteitscomponent en de vraag naar wat we met zelfconsumptie doen. Lange tijd was men van mening dat zelfconsumptie de snelste en efficiëntste

manier is om de druk op het net onder controle te houden bij een toenemende hernieuwbare-energieproductie. Dan is er nog de vraag naar Atrias, een heikel dossier waarin zeer spoedig knopen zullen moeten worden doorgehakt. De uitrol van de digitale meter die al die evoluties mogelijk moet maken, heeft geen enkele zin wanneer er geen platform is waar die informatie geaggregeerd en gevalideerd kan worden en vervolgens ingeschakeld kan worden in tal van toepassingen.

Zonder op de details in te gaan van het decreet van 26 april 2019 met betrekking tot de uitrol van digitale meters en het beroep tot vernietiging dat werd ingediend bij het Grondwettelijk Hof, denkt Willem-Frederik Schiltz dat het nuttig en nodig zal zijn dat de VREG en het parlement een werkrelatie met elkaar ontwikkelen. Hij neemt aan dat de VREG ook het parlement kan adviseren. Hij blijft bij zijn standpunt dat het zonder wisselwerking tussen beide zeer moeilijk wordt. De regulator heeft geen democratische legitimiteit maar moet onafhankelijk zijn. Het is niet de bedoeling dat het een administratie wordt, daar mag geen enkel misverstand over bestaan. Hij ziet helemaal geen stroeve of vijandige relatie tussen de regulator en het parlement. Het is gewoon een nieuw spanningsveld waarin men een werkrelatie moet ontwikkelen om de energiekanten en het energielandschap zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen.

Willem-Frederik Schiltz gaat niet in op punctuele dossiers, want het gaat over het beleid van de VREG en hoe de regulator de komende jaren zijn werkzaamheden zal aanpakken. Er is een consultatie geweest rond het capaciteitstarief. Er komen een aantal omzettingen van Europese regelgeving op ons af. Hij is benieuwd op welke manier het parlement met de VREG kan samenwerken om tot de juiste inzichten te komen en tot de juiste omzetting van die regelgeving.

Hij wil specifieker ingaan op zelfconsumptie. Vaak merkt hij daar een zekere fetisj rond, niet bij de VREG maar bij een aantal spelers in het energielandschap. Ze blijven focussen op de zelfconsumptie, terwijl het de intentie is van de Europese Unie met de richtlijn Clean Energy Package om dat net te verbreden en het niet als individuele maar als lokale zelfconsumptie te zien. Hij vindt het interessant om de inzichten van de VREG daarover te kennen.

Wat betreft Atrias zou men zeer snel moeten beslissen. Fluvius is onze partner maar Willem-Frederik Schiltz weet niet of Fluvius op tijd zal klaar zijn. Wat is de stand van zaken daar? Kan het een opportuniteit zijn om een andere weg in te slaan om zeker en vast de uitrol van de digitale meter te laten sporen met de operationaliteit van de gegevens?

Hij is ook bezorgd wat Fluvius betreft. Er is de integratie van de twee netbeheerders, 'fiber to the home' komt daarbij, alsook Atrias. Dat is een heel nieuwe datawereld die voor Fluvius opengaat. Het wordt de enige speler in Vlaanderen. De regulator zal in een dergelijk landschap een veel belangrijkere rol hebben om erop toe te zien dat er geen kruissubsidies ontstaan en dat de enige netbeheerder nog altijd aan de standaards en verplichtingen voldoet. Zelfs met heel veel studiewerk en toewijding is het niet altijd even evident om door te hebben waar het schip naartoe zeilt. Daarom rekent het parlement op de VREG om daar meer helderheid in te brengen. Hoe ziet de VREG zijn rol ten aanzien van de rol van Fluvius als eengemaakte netbeheerder en het toezicht daarop met alle randactiviteiten in het kader van een kerntakendebat?

3. Antwoorden

V-test, CREG-scan enzovoort

Pieterjan Renier stelt dat naast de CREG-scan er nog heel wat vergelijkingstools in private handen zijn. Voor een eindgebruiker is het inderdaad niet zo evident om de juiste informatie te vinden. Als je vandaag V-test intikt, kan het heel goed zijn dat je bij een private speler komt terwijl mensen dan in de veronderstelling zijn dat ze de V-test doen. Daarover krijgt men soms klachten. Bepaalde maatschappijen betalen zelfs aan Google om te zorgen dat ze bovenaan de ranglijst staan. De VREG zal de komende weken een rapport publiceren over de verschillende vergelijkingstools die er op de markt zijn.

Er worden geen cijfers gepubliceerd over hoe vaak de CREG-scan wordt geraadpleegd. Uit de marktmonitor weet *Pieterjan Renier* wel dat als men de vraag stelt hoe mensen de vergelijking doen, de V-test daar met kop en schouders bovenuit steekt, gevolgd door een aantal private spelers en de CREG-scan. Die laatste heeft een ander voorwerp en kijkt vanuit het bestaande contract of er andere contracten in de markt bestaan die interessanter zijn. Het is voor de eindgebruiker niet evident om het onderscheid te maken. Op basis van de cijfers van het afgelopen jaar stelt de VREG vast dat de eindgebruiker de VREG wel weet te vinden, wat een goede zaak is.

Meerdere energiecontracten

Ronnie Belmans gaat in op de vraag in verband met de verschillende contracten. Er zal in een terugleververgoeding moeten worden voorzien. Bepaalde energieleveranciers zijn geïnteresseerd om steeds meer groene energie te verkopen. Zij zullen daar waarschijnlijk een hogere prijs voor bieden dan andere. Die mogelijkheid creëren kan voor de verbruiker goed zijn om de beste prijs te krijgen voor groene stroom. Wat betreft de tweede leverancier zijn er twee mogelijkheden. Je hebt bijvoorbeeld een elektrische wagen. Bij de regeringen hoort hij dat die de bedrijfswagens wil elektrificeren. Je zou dus met je tankkaart van je leasewagen moeten kunnen tanken. Dat kan gebeuren met een tweede leverancier. Men kan in die zin in de toekomst verder denken aan verwarming als een dienst, waarbij je verschillende soorten verwarmingsbronnen kunt hebben en voor de verschillende toepassingen een andere leverancier. Als dat in de V-test zal worden verwerkt, zal je waarschijnlijk een test krijgen die zegt wat de beste toepassing is voor de verwarming, of hoe je het beste kunt omgaan met het leasecontract. Dat laatste is waarschijnlijk minder belangrijk voor de verbruiker zelf omdat het in het pakket zit dat de werkgever aanbiedt.

Simulator van de digitale meter

Pieterjan Renier stelt dat de VREG zich voor de simulator van de digitale meter heeft gebaseerd op het Energiedecreet. De simulator zegt wat de factuur is indien het decreet met betrekking tot de uitrol van digitale meters volledig overgenomen wordt en er een terugdraaiende teller is, en wat de factuur is indien het gedeelte nettarieven niet terugdraait maar je wordt afgerekend op basis van bruto cijfers. Dat is de vergelijking die gemaakt wordt, waarbij in het laatste geval het prosumententarief wegvalt. In het eerste geval betaal je het prosumententarief en op basis van netto afname. In het tweede geval vervalt het prosumententarief maar betaal je op basis van bruto afname.

Vergelijking verwarmingsmethoden

Wat betreft de vergelijking houtpellets, stookolie, aardgas en warmtepomp is het ondertussen genoegzaam bekend dat de elektriciteitsprijzen zo hoog zijn omdat een grote component van de ODV's in de elektriciteitsfactuur zit, zowel in de energie- als in de distributienetcomponent. Dat warmtepompen zo duur zijn, komt in eerste instantie door die ODV's. De VREG is geen vragende partij om die ODV's binnen de netfactuur te behouden. Mocht er een initiatief zijn om het anders aan te pakken, dan zal de VREG dat zeker ondersteunen, aanmoedigen en waar nodig samenwerken om dit mogelijk te maken.

Aardgas en elektriciteit zijn de corebusiness van de VREG en een vergelijking met andere landen kan men gemakkelijk vinden. De prijzen van stookolie worden niet gedetailleerd opgevolgd omdat dit buiten de competentie van de VREG valt. Eurostat publiceert hierover wel statistieken.

Aantal energieleveranciers

De VREG stelt vast dat er jaarlijks een aantal bedrijven geïnteresseerd zijn om energie op de markt aan te bieden. Er zijn nieuwe aanvragen, maar anderzijds komen er een aantal bedrijven in problemen. Er zijn ook een aantal consolidaties.

Tariefmethodologie

In 2018 is de tariefmethodologie 2017-2020 twee keer gewijzigd aan de hand van een strikt decretaal voorgeschreven traject. Men moet onderhandelen, bespreken met de netbeheerders, een openbare consultatie organiseren, een verslag publiceren om dan finaal een beslissing te nemen. Dit neemt drie tot vier maanden in beslag. Het afgelopen jaar zijn er een aantal preconsultaties gehouden – bijvoorbeeld over de tariefstructuur bij grootverbruikmeetinrichtingen – om te weten wat de verschillende belanghebbenden vinden van de voorgestelde ideeën. Overeenkomstig de planning voor 2020 moet er wel voor de zomer een beslissing worden genomen omdat op basis van die tariefmethodologie tarieven zouden kunnen worden bepaald voor 2021.

Multi-utilitydienstverlening en fusies

Er is de fusie tot Fluvius van de distributienetbeheerders. Zij wensen ook andere taken te doen. Vroeger waren er Infrax en Eandis. Eandis beperkte haar taken tot elektriciteit en aardgas. Infrax deed ook riolering en telecommunicatiekabel/tv-distributie. Er was een vergelijkingsbasis die er vandaag niet meer is. De VREG wil daarom in de tariefmethodologie inschrijven dat ze audits kan doen of externe audits kan laten doen. Over het kerntakendebat is het standpunt van de VREG het volgende: als activiteiten door commerciële bedrijven kunnen worden uitgevoerd, dan moet dat ook zo gebeuren. CEER heeft er uitgebreide rapporten over gepubliceerd waarbij de VREG zich voor 100 procent aansluit. Als Fluvius ook andere taken gaat uitvoeren zoals 'fiber to the home' en riolering, dan is dat uiteindelijk een beleidskeuze. De VREG gaat hierop moeten kunnen toezien maar waarschuwt wel dat verschillende regulatoren vanuit hun takenpakket dan zullen toezien op één netbeheerder.

Ronnie Belmans zegt dat de distributiemaatschappij van de republiek Ierland ook 'fiber to the home' gaat uitrollen. De VREG gaat samen met Fluvius op werkbezoek om hiervan te leren.

Andries Gryffroy vroeg of er overleg is met de distributienetbeheerders. *Pieterjan Renier* antwoordt dat dit decretaal is voorgeschreven. Vooraf wordt zelfs een

contract gemaakt over de manier waarop dit formeel zal gebeuren. Daarnaast is er ook veel informeel overleg.

De VREG zet ook aan tot efficiëntie. De fusie tussen Eandis en Infrax zou 600 miljoen euro efficiëntiewinsten moeten opleveren. De VREG zal dan het toegelaten inkomen jaarlijks aanpassen en verminderen met een factor x' zodat de efficiëntiewinsten ook effectief naar de eindgebruiker gaan. Er is hierover een rechtszaak geweest die positief is afgesloten voor de VREG.

Capaciteitstarief

Pieterjan Renier geeft een voorbeeld: stel dat de batterij van een elektrisch voertuig 80 kilowattuur is. Een gemiddeld gezin verbruikt op jaarbasis 3500 kilowattuur. Iemand die een jaar met een elektrisch voertuig rijdt, verbruikt ook ongeveer 3500 kilowattuur en zal zijn energiefactuur dus zien verdubbelen. De batterij wordt opgeladen op vier uur tijd en geeft dus een piek van 20 kilowatt. De maximumpiek van een standaardgezin op jaarbasis is ongeveer 7 kilowatt. Daar komt 20 kilowatt bij, tot 27 kilowatt dus. Als dit in een hele straat gebeurt tijdens een piekuur – bijvoorbeeld 16 tot 18 uur – geeft het een significant verschil. De omschakeling naar elektrische voertuigen heeft dus een significant effect. De VREG probeert hier nu antwoorden op te vinden. Een van de oplossingen is de invoering van het capaciteitstarief waar men per kilowatt betaalt. Iemand die dan toch op vier uur tijd wenst op te laden, betaalt meer. In de praktijk zullen er slimme laadpalen komen die zorgen dat de piek beperkt blijft om ervoor te zorgen dat de maatschappij honderden miljoenen euro's kan uitsparen door de piek voor de distributienetten te beperken. Een capaciteitstarief is positief voor iemand die op een slimme manier zal laden.

Een andere reden om een capaciteitstarief in te voeren, zijn warmtepompen. Een warmtepomp heeft typisch een laag piekverbruik maar een continue afname. Iemand met een warmtepomp zal minder betalen dan vandaag. Het capaciteitstarief is een goede zaak voor een warmtepomp.

Er is consultatie bezig over het capaciteitstarief waarop heel wat reactie is gekomen. Iedereen begrijpt de achtergrond en beseft dat er iets moet gebeuren. De VREG verwerkt deze reacties in een verslag dat in maart zal worden gepubliceerd en dan kan het capaciteitstarief in de tariefmethodologie worden geïntroduceerd. Er blijven heel wat vragen. Moet men een dynamisch capaciteitstarief introduceren? Hoe moet dat er uitzien? Moet dit tarief ook voor een deel worden vastgesteld op kilowattuur? Wat met de ODV's? De VREG stelt vast dat er uiteindelijk wel een groot draagvlak is voor het capaciteitstarief.

Andries Gryffroy vroeg ook naar de dynamische 'time of use' en naar de idee van capaciteitstarief als 'lopende maandpiek'. *Ronnie Belmans* zegt dat op die manier de twee stukken technisch in elkaar zijn verweven. De dynamische 'time of use' gaat over de energiecomponent die in functie van wind en zon staat. Investerings in het net zijn in functie van de piekstroom die door het net gaat. Als die een keer per maand 20 kilowattuur is, dan bepaalt die de netbelasting en de investeringen in het net in de toekomst. Het dynamische gebeuren van het energie-aanbod staat daar vrij los van. Op die manier die twee uit elkaar halen, is technisch gezien een goede aanpak, zeker om te beginnen. Het capaciteitstarief op de piek toepassen en 'time of use' continu bewaren, is een aanpak die men technisch kan onderbouwen als zijnde correct. De piek is voor het net. De prijs is een kwestie van het aanbod van de verschillende energieleveranciers. Men kan de piekvraag gaan beheersen, eventueel door de vraag thuis te sturen, bijvoorbeeld het laden van een elektrisch voertuig. Tegelijk kan men eenzelfde toestel ook gebruiken in 'time of use'. Zo kan men het systeem op de best mogelijke manier ontlasten.

Andries Gryffroy is het hier helemaal niet mee eens en kondigt aan een tegenvoorbeeld te geven dat dit systeem volledig ondermijnt.

Willem-Frederik Schiltz zegt dat de hoorzitting zou gaan over het ondernemingsplan van de VREG en de algemene beleidslijnen. Hij trekt zelf zijn vraag over zelfconsumptie in. Het is immers niet de bedoeling om vandaag een hoorzitting te houden over het capaciteitstarief, een supertechnische materie waarover de commissieleden zich niet hebben kunnen voorbereiden.

Pieterjan Renier zegt dat de VREG met alle plezier een aparte toelichting over het capaciteitstarief wil komen geven omdat het inderdaad zeer technisch is.

Op de vraag van Bart Claes antwoordt Pieterjan Renier nog dat het capaciteitstarief voor 2022 is. De tariefmethodologie begint in 2021. Er zal een overgangsjaar zijn waar er nog geen capaciteitstarief zal zijn en men nog altijd op basis van kilowattuur een afrekening zal maken voor de eindgebruikers. Vanaf 2022 gaat men naar een capaciteitstarief. Dat zit in de tariefmethodologie. Dat is het verschil tussen 2021 en 2022.

Kostenbatenanalyse versnelde uitrol digitale meter

De minister van Energie heeft aan de VREG gevraagd om een kosten-batenanalyse van de versnelde uitrol van de digitale meter te maken, alsook om een evaluatie van Atrias te maken. Die zal voor iedereen raadpleegbaar zijn.

Ronnie Belmans zegt dat men hierover ook contact heeft met Fluvius dat aan een oplossing werkt. De uitrol en het gebruik van de digitale meter zullen niet worden gestopt door het al dan niet afgewerkt zijn van Atrias.

Parlement als bevoorrechte partner

De vraag werd gesteld of de wetgevende macht door de VREG gewoon als een belanghebbende werd beschouwd of toch iets meer is. *Pieterjan Renier* zegt dat de wetgevende macht toezicht houdt op de VREG en het dus evident is om een zo constructief mogelijke relatie te hebben. Er zijn een aantal afspraken gemaakt met het Vlaams Parlement die ingeschreven zijn in het huishoudelijk reglement van het Vlaams Parlement. De VREG geeft antwoorden op vragen van de parlementsleden. Ook de reacties van parlementsleden tijdens de consultaties worden verwerkt. De VREG geeft ook gedetailleerde toelichtingen als het parlement het vraagt. De VREG wil aan de ene kant constructief samenwerken, maar is aan de andere kant ook onafhankelijk.

Beroep bij het Grondwettelijk Hof

Men vroeg naar de stand van zaken van het decreet met betrekking tot de uitrol van digitale meters. De VREG heeft inderdaad een verzoekschrift bij het Grondwettelijk Hof ingediend. De VREG zal zich schikken naar het oordeel van de rechters. Men wil liefst zulke zaken vermijden, maar als het nodig is, gebeurt het wel.

Verschillende energieleveranciers

In het technisch reglement zijn op 20 september een aantal zaken beslist. Bijvoorbeeld dat vanaf 1 januari 2021, onafgezien van wat er gebeurt met Atrias, leveranciers contracten moeten aanbieden met dynamische prijzen en dat er aparte prijzen moeten kunnen worden aangeboden voor bijvoorbeeld elektrische voertuigen. Per afnameprofiel kan men andere prijzen aanbieden. De VREG kijkt erop toe dat Fluvius dit zal implementeren in haar systemen, net zoals de leveranciers.

Lokale energiegemeenschappen

De VREG krijgt heel veel vragen over privé distributienetten, gesloten distributienetten, directe lijnen en leidingen en heeft hierover in november een mededeling gedaan. In die mededeling wordt geprobeerd om het Vlaams regelgevend kader om te zetten in praktische gevallen. Naast de bestaande regelgeving moet ook nieuwe regelgeving over lokale energiegemeenschappen worden geïmplementeerd tegen eind volgend jaar. Het gaat in concreto over actieve afnemers die ook producent moeten kunnen zijn en over hoe zij hun elektriciteit moeten verkopen. Het gaat ook over zonnedelen, bijvoorbeeld in kleine maar ook in grotere wijken. Al die concepten zijn vervat in het Europese Clean Energy Package. De VREG gaat na hoe dit kan worden ingepast in de Vlaamse regelgeving. De VREG wenst als regulator neutraal te blijven en de nodige beleidsruimte open te houden. De VREG doet het voorbereidend werk zodat de decreetgever de beleidsmarges kan invullen.

Ronnie Belmans vult aan dat er een mooie interactie zou kunnen zijn tussen het parlement en de VREG. Europa heeft de 'citizen energy communities' en tegelijkertijd de 'renewable energy communities' ingevoerd. Die twee stukken regelgeving zijn niet coherent. Het is zeer vaag omdat de transpositie naar de nationale/regionale wetgeving in een land andere accenten zou kunnen leggen. De Commissie wenst dat er in de lidstaten een aantal experimenten binnen dat ruimere kader zullen ontstaan zodat ze het daarna concreter kunnen maken. Vlaanderen kan hier een uitdaging hebben, het parlement en de VREG samen, om een mooi kader uit te tekenen waarmee men een voorbeeld naar Europa kan stellen. Als voorzitter van de raad van bestuur wil Ronnie Belmans de positieve boodschap brengen om een hoger niveau na te streven voor Vlaanderen bij de invulling hiervan, zonder de inkomsten van Fluvius te ondergraven, want dan komen er weer problemen. Heel veel van de 'citizen energy communities' hebben als ultieme doelstelling om geen distributietarieven te betalen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Overkoepelende regulator

Pieterjan Renier zegt dat een overkoepelende regulator voor elektriciteit, gas, water, riolering en de media voorzien is in het regeerakkoord. De VREG wil daar zeker constructief aan meewerken. Als de regering of het parlement ideeën heeft over de richting waarin ze wensen uit te gaan, dan wil de VREG daar zeker aan bijdragen.

Digitale watermeter – rationalisering nutssectoren

De VMM gebruikt wel de vroegere studies van de VREG en de manier van werken, maar de VREG is er niet actief bij betrokken. Mocht de vraag komen, dan wenst de VREG daar zeker toe bij te dragen. De laatste tien jaar heeft de VREG ervaring opgebouwd.

De VREG kijkt als regulator toe op elektriciteit, gas en warmtenetten, maar niet op riolering en water. Als er bijvoorbeeld een inkanteling van Pidpa in Fluvius komt, dan wordt de VREG wel geïnformeerd maar niet actief betrokken in de discussies. Over het feit dat Fluvius zijn domein uitbreidt naar water en riolering, meent de VREG dat het misschien beter is om dat in aparte rechtspersonen te doen. Dan heb je een duidelijk onderscheid tussen water, riolering, elektriciteit en gas en kan je dat boekhoudkundig en juridisch veel beter van elkaar scheiden. Op dit moment is er een boekhoudkundige scheiding. Dat geeft enig zicht op de cijfers van de verschillende onderdelen, maar slechts een minimum. Men zou zeker meer willen.

Energienorm

Wat betreft de energienorm heeft de VREG dit jaar samen met de vier regulatoren een studie aanbesteed aan PwC die in mei 2020 zal worden gepubliceerd. Die zou als basis kunnen dienen voor beleidsmakers om de energienorm te bepalen. Concreet vergelijkt ze de elektriciteits- en aardgasprijzen in de verschillende gewesten en met de ons omliggende landen. Het beleid kan deze studie als input gebruiken om de energienorm uit te werken. Dat is de bedoeling van wat in het decreet staat en is volop in uitvoering.

Databeheer

Met de introductie van het decreet Digitale Meter moet de regulator ook toezien op het databeheer. Sinds de zomervakantie is men daarmee aan de slag gegaan. Men is op dit moment heel veel informatie aan het opvragen bij Fluvius en die aan het bestuderen. Het gaat over AVG en dus GDPR. De samenwerking verloopt vlot. Over enkele jaren moet daar een evaluatie van gebeuren en zal de VREG een rapport publiceren.

Groen gas, groene warmte

De timing van garanties van oorsprong voor groen gas is voor 90 procent klaar. Concreet is men op dit ogenblik bezig met de implementatie in IT-systemen. De samenwerking met VEA, Fluvius en Fluxys verloopt vlot. Er is een concreet project van de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen waar men effectief al biomethaan aan het injecteren is. De inschatting van Pieterjan Renier is dat men voor de zomer, en in het beste geval nog voor de paasvakantie, effectief certificaten voor groen gas zal kunnen uitreiken.

De VREG heeft een ingenieur aangeworven met een doctoraat in warmtenetten. Hij kent de technische materie, maar de situatie in Vlaanderen is hij nu aan het bestuderen: wie heeft er een warmtenet, wie zijn de eigenaars, hoe zit het contractueel in elkaar en wie betaalt hoeveel voor wat? Hier is er totaal geen zicht op. Er is een meldingsplicht. Zo weet men wie men moet aanschrijven. Men gaat nu enquêtes doen om te weten hoe alles in elkaar zit. Hoeveel betalen de eindgebruikers? Hoe zitten de prijsformules in elkaar? Men wil voor de zomervakantie 2020 daar een eerste rapport over publiceren. Door het feit dat er helemaal geen regelgeving over bestaat, is het heel moeilijk om het effectief te ontwikkelen. De eindgebruikers willen zekerheid want zodra je bent aangesloten op een warmtenet, is dat voor een lange tijd. Je kunt je leverancier niet kiezen, er is geen vrije markt voor warmtenetleveranciers. Ook de producent wil zekerheid dat er afname is en dat ervoor betaald wordt. Wat dat betreft ligt er nog werk op de plank.

4. Bijkomende vragen en antwoorden

Andries Gryffroy stelt dat inzake de tariefmethodologie, het voorbeeld dat is gegeven door de VREG totaal verkeerd is. Hij hoopt dat de VREG in een bijkomende hoorzitting met een beter voorbeeld komt. Dit thema leeft bij de mensen. Zijn antwoord op de vele mails die hij heeft gekregen, was dat het in de toekomst flexibel zal zijn en niet statisch zoals de VREG het voorstelt in het consultatiedocument. Als het parlement niet zal kunnen meewerken aan de tariefmethodologie en voor een voldongen feit zal worden geplaatst, net zoals de vorige keer is gebeurd, dan zal de VREG daar geen medestander in vinden in het parlement. Vele mensen noemen de VREG wereldvreemd, zeker nadat de VREG naar het Grondwettelijk Hof is gegaan omtrent het decreet met betrekking tot de uitrol van de digitale meter en dit omwille van juridische principes, omwille van de scheidingslijn tussen wie verantwoordelijk is voor wat.

Johan Danen meent dat men de komende maanden nog een aantal dingen samen zal bespreken. De rol van de VREG binnen de energiegemeenschappen is hem niet helemaal duidelijk. Is de VREG aan het werken aan een publicatie daaromtrent? Als die klaar is, kan men daar dan van gedachten over wisselen om zo eventueel de regelgeving over te nemen of aan te passen? Andries Gryffroy heeft inderdaad vorige legislatuur al werk gemaakt van zonnedelen en dergelijke. Het zou volgens Johan Danen goed zijn om daarin stappen vooruit te zetten. Hij waardeert ook het werk van de VREG. Over de taak kan men wat van mening verschillen maar hij vindt dat de VREG zijn opgedragen taak naar best vermogen waarneemt. Iedereen speelt de rol die hij denkt te moeten spelen. Het parlement zegt wat het denkt te moeten zeggen en de VREG doet wat hij denkt te moeten doen als onafhankelijke regulator.

Willem-Frederik Schiltz is wat milder over de zaak bij het Grondwettelijk Hof. Het parlement heeft in het ontwerp van decreet met betrekking tot de uitrol van de digitale meter en in de besprekingen ervan omstandig geargumenteed waarom het meent wel binnen zijn bevoegdheden gebleven te zijn en niet de autonomie van de VREG te hebben aangetast. Als de VREG daar een andere mening over heeft, dan is dat zo. In een rechtsstaat is het niet meer dan normaal dat men dan aan de rechtbank vraagt om daar een oordeel over te vellen. Men zal wel zien wat het oordeel zal zijn en hoe de VREG en het parlement een relatie met elkaar kunnen ontwikkelen waarbij het parlement verantwoordelijk is voor het beleid, voor de grote richtingen, en de VREG bevoegd is voor de technische invulling en de bewaking van een aantal principes die het parlement heeft geformuleerd. Dat evenwicht moet er zijn. Soms had het parlement het gevoel dat dat er te weinig was.

Willem-Frederik Schiltz stelt een korte vraag over het ondernemingsplan. In de begroting staat 680.000 euro aan investeringen. Over welke investeringen gaat het? Het is logisch dat de VREG vooral een personeelsbegroting heeft. Er staat 4,3 miljoen euro aan personeelskosten, wat logisch is, en ook nog 2,2 miljoen euro aan werkingskosten. Wat moet hij zich voorstellen bij die werkingskosten?

Pieterjan Renier antwoordt dat de belangrijkste werkingskosten naar personeelskosten gaan want er zijn 42 werknemers. Daarnaast zijn er de kosten voor IT, ongeveer 1 miljoen euro. De VREG beheert heel wat databanken voor groenestroomcertificaten, warmte-krachtcertificaten en garanties van oorsprong. Er gaat heel veel geld om. Er moet worden gewaarborgd dat ze niet worden gehackt. De investeringen gaan nagenoeg altijd over IT-investeringen. Als er aanpassingen aan de databanken moeten gebeuren bijvoorbeeld voor garanties van oorsprong voor groen gas, dan moet dat worden geïmplementeerd. Het vraagt ook investeringen wanneer de tools moeten worden aangepast aan Europese regelgeving en de V-test moet worden aangepast door de invoering van de digitale meter. Verder moet de VREG verhuizen uit het huidige gebouw, wat kosten meebrengt die ook vallen onder de investeringsmiddelen.

Wat betreft de energiegemeenschappen zal de VREG op 3 december 2019 nog een document publiceren dat helemaal in detail beschrijft hoe de Europese regelgeving in elkaar steekt, hoe die zich verhoudt met de Vlaamse regelgeving en hoe het ene in het andere kan worden geïntroduceerd. Daarbij worden een aantal vragen gesteld want het is niet kristalhelder. De Europese Commissie zegt dat het aan elke lidstaat is om daar een invulling voor te vinden. Zoals bij elke consultatie verwacht de VREG input van alle stakeholders. Daarop zal de VREG een advies verlenen, geen beslissing. Dat advies kan door de Vlaamse regelgever gebruikt worden om een aantal beslissingen te nemen.

Carina VAN CAUTER,
voorzitter

Johan DANEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AVG	algemene verordening gegevensbescherming (General Data Protection Regulation, GDPR)
BRUGEL	Brusselse regulator voor de gas- en elektriciteitsmarkt
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CEER	Council of European Energy Regulators
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CWaPE	Commission wallonne pour l’Energie
Eurostat	statistical office of the European Union
FORBEG	Forum van Belgische Energieregulatoren
GDPR	General Data Protection Regulation (algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
GVM	Groot Verbruikers Meetinrichting
IT	informatietechnologie
KVM	Kleint Verbruikers Meetinrichting
ODV	openbaredienstverplichting
Pidpa	Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen
VEA	Vlaams Energieagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WACC	weighted average cost of capital